

Nové výstavy

V muzeu ožije středověk

Vysoké Mýto letos slaví významné jubileum – 760 let od první písemné zmínky. Listina z roku 1265, která dokládá založení jiného východočeského královského města, Poličky, uvádí Vysoké Mýto jako vzor z hlediska městských práv. Přesné datum jeho založení však bohužel neznáme, což jej řadí mezi většinu českých měst s nejasnou historií vzniku.

V minulosti se výročí existence města slavilo poněkud bezděčně vždy v letech končících dvojkou. Rok 1262, uměle stanovený jako letopočet založení, natolik zakořenil v povědomí místní veřejnosti, že je na čase uvést věc na pravou míru. Proto se naše muzeum rozhodlo právě letos připomenout nejstarší období existence Vysokého Mýta výstavou *1265 – Středověk ožívá*. Návštěvníci se na ní hravou formou dozvědí mnoho zajímavostí o životě našich předků v českých středověkých městech. Chybět samozřejmě nebudou ani souvislosti s místními reáliemi.

Budete tak moci nahlédnout do problematiky vzniku měst ve 13. století nebo do světa gotické architektury. Dozvíte se také, jak fungovala městská rada, městská kancelář, nebo cechy. Stranou však nezůstane ani každodenní život a volný čas.

Výstava bude otevřena vernisáží, kterou ráčí poctit svou návštěvou sám zakladatel našeho města Přemysl Otakar II. se svou rodinou a s dvorem. Zájemcům král jistě rád udělí krátkou audienci a prohodí s nimi pár slov. Nebude chybět ukázka dvorských tanců ani představení královského psince. Mimořádně bude na vernisáži vystaven také unikátně dochovaný pozdně středověký ornát z muzejních sbírek.

Přijďte pobýt a poznat život našich dávných předků!

Výstava
1265 – Středověk ožívá
27. 4. – 9. 11. 2025
Šemberův dům
Vernisáž 27. 4. od 14:00

Vysokomýtský Muzejní postilior

4 / 2025

Výstavy | Akce | Doprovodné akce | Novinky z muzea

Konec války na Vysokomýtsku ve fotografii

Letošní rok si připomínáme 80. výročí konce 2. světové války. Jak vypadaly poslední dny války v našem městě a okolí? Jaké okamžiky tehdy zachytili fotografové? Odpovědi nabídne venkovní panelová výstava s názvem „Konec války na Vysokomýtsku ve fotografii“, která bude ke zhlédnutí na náměstí Přemysla Otakara II.

Výstava představí dobové snímky, které přibližují události začátku května 1945 – ústup německé armády, zničený vojenský materiál, zajaté německé vojáky, neskrývanou radost obyvatel z konce okupace a nakonec příjezd Rudé armády do Vysokého Mýta 9. května 1945.

Panelová výstava

Konec války na Vysokomýtsku ve fotografii

25. 4. – 12. 5.

náměstí Přemysla Otakara II.

Zajímavosti z muzea

Mušlová produkce firmy Wenke v Jaroměři

Ve sbírkách muzeí jsou uloženy na první pohled podivné, exoticky vypadající krabičky, rámečky i ozdobné předměty, jejichž hlavním dekorativním prvkem jsou mušle různých rozměrů a typů. Traduje se, že tyto kousky si původní majitelé dovezli jako suvenýr ze svých cest k moři.

Je ale velmi pravděpodobné, že spíše tvořily obchodní artikl jaroměřské firmy Wenke a syn (synové). Wenkeovi (psáno též Wenkovi) založili svoji živnost právě na dovozu mušlí. Posléze jimi polepovali dekorační předměty. Vlastnili i kartonážní sekci, a proto si podkladové konstrukce mohli přímo vyrobit. V obchodním domě, slavnostně otevřeném roku 1911, byly vedle obvyklého sortimentu domácího zboží a hraček k zakoupení i velmi žádané stolní dekorace, peněženky, rámečky, krabičky, závěsné dekorace i liturgické předměty zdobené mušlemi.

Tradice výroby zboží sahá do 70. let 19. století a trvala přes mnohé těžkosti až do 30. let 20. století. Firmu založil Albert Wenke, pokračoval syn Josef a pak jejich další potomci.

V dobách největšího rozkvětu podnik z Jaroměře obchodoval čile s cizinou a velmi cenný doklad aktivit dnes představují katalogy obchodního domu. Není bez zajímavosti, že kromě Ameriky a Anglie dováželi zboží i na pobřeží Jaderského moře - a tak se vlastně mohl předmět vyrobený u nás skutečně stát suvenýrem z cesty k moři.

Obchodní dům byl postaven podle návrhu architekta Josefa Gočára a dnes v něm sídlí městské muzeum. A právě to se díky štědrosti potomků rodiny stará o cenný fond rodiny Wenke.

I ve sbírkách vysokomýtského muzea nalezneme několik předmětů, které pochází z Jaroměře. Představujeme například krabičku, jejíž víčko sloužilo jako jehelníček a drobnou peněženku. Nejen o těchto dvou předmětech, ale i o výzkumu mezi dalšími muzei u nás, se dozví odborníci na jarním semináři Etnografické komise při AMG.

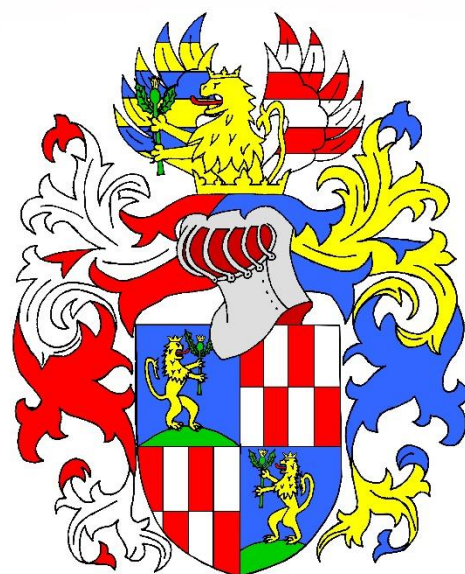

Novohradský „bezhlavý rytíř“ ve Vysokém Mýtě

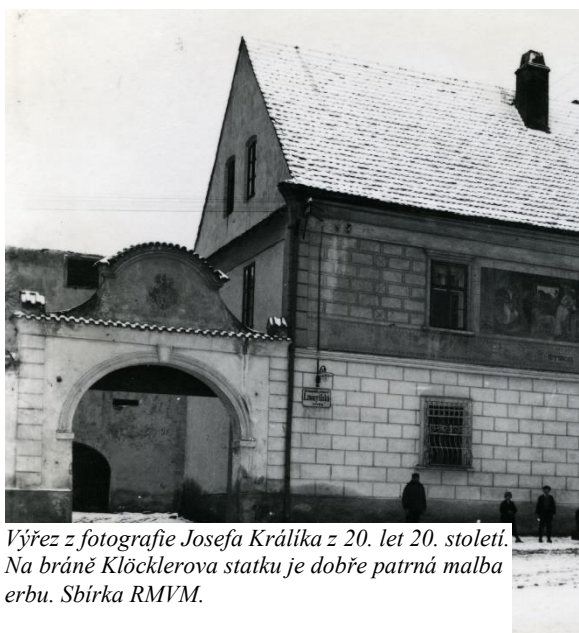
Na Novohradsku se traduje pověst o bezhlavém rytíři, o tajemné bytosti, která se údajně měla zjevovat v okolí novohradského starého zámku. Mělo se jednat o panského hejtmana Matyáše Cyrila Heina z Heinbergu, který nenašel po své smrti klid.

Pověst má reálný základ. Matyáš Cyril Hein z Heinbergu se coby panský hejtman na Nových Hradech připomíná v době, kdy panství držel rakouský šlechtický rod Trautsonů, konkrétně v letech 1629–1650. Majitelé tu tehdy nesídlili, takže hejtman žil na místním zámku a zastupoval vrchnost. Heinův původ přesně neznáme. Geografický rozsah jeho působení sahal od Chrudimi k Vysokému Mýtu a k Litomyšli. Pojďme si jeho životní osudy stručně představit pěkně popořádku.

Již v roce 1626 začal skupovat nemovitosti ve Vysokém Mýtě. Nejvýznamnější z nich byl hospodářský dvůr na Litomyšlském Předměstí, který dnes všichni známe jako Klöcklerův statek. V následujících letech jej dal znovu vystavět, a protože roku 1627 byl spolu se svým bratrem povýšen do šlechtického stavu, ozdobil bránu nového dvora svým erbem a nápisem: „Mathias Cyprius von Hein von Heinberg. Anno 1629“. Malba erbu a nápis na bráně existovaly ještě v roce 1962. V současnosti bychom na jejich místě našli jen niku se soškou Panny Marie.

Erb Matyáše Cyrila Heina z Heinbergu.
Rekonstrukce Lucie Barcalové.

Výřez z fotografie Josefa Králíka z 20. let 20. století.
Na bráně Klöcklerova statku je dobře patrná malba erbu. Sbirka RMVM.

Rok 1629 pro něj neznamenal pouze dokončení vysokomýtského dvora, ale rovněž nástup do funkce novohradského hejtmana. V roce 1636 vydal pro panství jménem Jana Františka z Trautsonu nový poddanský řád. Ačkoliv se zdá, že tyto mravoučné soudní artikule nijak nevybočují z dobového standardu, je tento dokument základem Heinovy špatné pověsti u poddaných. Ti si povědomí o jeho údajné krutosti předávali z generace na generaci formou hororové pověsti.

Pověst viní Heina z rouhání a zlého způsobu života. Údajně nutil poddané pracovat i ve svátky. Je vykreslován jako velký nelida. Proto, když v srpnu 1650 zemřel, prý nenašel po smrti klidu. Začal se po nocích zjevovat jako děsivý přízrak. Jezdil v kočáře taženém černými hřebci a budil hrůzu. Kdo zjevení

potkal, toho brzy stihlo něco zlého. Na radu moudré báby kořenářky se rozhodli odkrýt Heinův hrob, oddělit hlavu od těla a zakopat ji na jiném místě. Duch pak přestal škodit a nadále se objevoval v podobě tmavé bezhlavé postavy hledající hlavu v okolí novohradského starého zámku.

V poslední době jsme se v muzeu této zajímavé osobnosti věnovali podrobněji. O Heinovi jste se mohli dočíst v naší publikaci o vysokomýtských urozeních z roku 2023. Kromě toho jsme o něm připravili článek, který vyšel v prvním letošním čísle časopisu *Genealogické a heraldické listy*. V článku jsme se zaměřili na mramorový náhrobník vsazený do zdi bývalého hřbitova u kostela sv. Jakuba Většího v Nových Hradech. Na náhrobníku je dobře dochován erb, který se několika základními rysy nápadně podobá erbu Matyáše Cyrila Heina. Ten se nám podařilo na základě dostupných pramenů zrekonstruovat a zahrnout do zmíněné publikace.

Pokud Vás tajemná osobnost Matyáše Cyrila Heina z Heinbergu zaujala, můžete si přijít prostudovat knihu i článek do naší badatelný, případně si u nás můžete knihu zakoupit.

Erb na mramorovém náhrobníku s Heinovým erbem shoduje zejména hlavní figurou v podobě lva držícího v předních tlapách rostlinu. Foto Vojtěch Barcal, 2024.

Akce

Čtení jmen obětí holokaustu

I v letošním roce, kdy si připomínáme 80 let od konce druhé světové války, se Vysoké Mýto připojí k veřejnému čtení jmen obětí šoa. Akce se již tradičně uskuteční v Jungmannových sadech u pamětní desky připomínající osudy odvezených sousedů.

Pro aktivní účastníky z řad veřejnosti i škol budou na arších připraveny skupiny jmen. Rodiny i jednotlivci z Vysokého Mýta a Luže připomeneme přečtením jejich jména, příjmení, data narození a zmínkou o jejich poslední cestě, která často vedla přes terezínský tábor dále do vyhlazovacích táborů na východě. Přečtený text si mohou účastníci odnést buď jako památku, nebo k dalšímu badatelskému pátrání.

K pietnímu setkání zve Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě a Město Vysoké Mýto.

Akce

Jom ha-šoa

Veřejné čtení jmen obětí holokaustu

24.4. 2025 od 10.00 hodin

Jungmannovy sady, u desky deportovaným Židům

Pro děti

Příměstský tábor plný dobrodružství

Léto se blíží a s ním i náš tradiční příměstský tábor, který letos zavede děti do 14. století! Jak se tehdy žilo? Co obnášelo být měšťanem, řemeslníkem nebo panošem? Jak vypadal každodenní život ve středověkém městě?

Účastníci se mohou těšit na spoustu her, tvořivých aktivit i napínavých výzev, při kterých se na chvíli promění ve skutečné obyvatele středověkého města. Vyzkouší si rytířské turnaje, seznámí se s tajemstvími gotické architektury, objeví tehdejší způsoby obživy i zábavy. Kromě toho nás čekají dva výpravné výlety, během nichž se vydáme po stopách historie a zažijeme dobrodružství, jaké známe jen z knih a filmů.

Tábor se koná od 25. do 29. srpna a je určen dětem od 6 do 15 let. Přidejte se k nám a prožijte léto plné objevování, her a středověkých tajemství!

Více informací se dozvíte na našich webových stránkách: <https://www.muzeum-myto.cz/cs/aktualita/detail/muzejni-primestsky-tabor>

Psalo se před 50 lety

I v tomto čísle přinášíme několik zajímavých zpráv z tisku vycházejícího v roce 1975. Nahlédneme do čísla 9 *Vysokomýtského karosáře*, který vyšel 3. dubna. Nalezneme v něm až tajuplný nadpis *Svědectví*. Jednalo se o prosbu Jana Bartoše, zaměstnance Vodních staveb Chomutov. Sháněl totiž několik pracovníků závodu Karosa, kteří v době války pracovali v autodílně Hans Behtge v Magdenburgu. Vzpomínal si přitom na přezdívky Franta, Stehno, Vlčák a jistého klempíře. Rovněž s ním pracoval Jan Šišler, bývalý zaměstnanec Zemědělského výkupu ve Vysokém Mýtě. Sám Bartoš tehdy užíval přezdívku Džony a své bývalé spolupracovníky sháněl kvůli zápočtu k důchodu.

Ve stejném čísle bychom našli také článek Grand-Prix-schody, který informuje o závodě v běhu do schodů. Jednalo se o již II. ročník této akce, která proběhla 20. března. Běhalo se do schodů v Jungmannových sadech a *u starého závodu*, čímž byl zřejmě myšlen dolní závod Karosa. Vítězem se i přes deštivější počasí stal Pavel Henčl. Za ním Josef Popelka, Josef Ledajaks, Jan Dostál a Vl. Šťastník. Vítězové byli odměněni výrobky potravinářského průmyslu.

Nakonec zmiňme, že v dubnovém čísle Zpravodaje je mimo jiné upoutávka na dnes již kultovní film *Dívka na koštěti*, který se měl hrát v pátek 25. dubna v 17:30 a 20:00.

Vysokomýtský Muzejní postilion

4 / 2025

Výstavy | Akce | Doprovodné akce | Novinky z muzea

Na závěr...

Děkujeme, že jste si našli čas a přečetli si náš Vysokomýtský muzejní postilion. I nadále Vás v něm budeme pravidelně informovat o událostech a zajímavostech z našeho muzea. Další číslo vyjde opět za měsíc.

Pro více informací doporučujeme sledovat naše:

Webové stránky

Facebookové stránky

Instagram

Nabízíme

- I Archeologické služby
- I Knihovní a badatelské služby
- I Komentované prohlídky expozic
- I Komentované prohlídky města
- I Workshopy pro školy i širokou veřejnost

www.muzeum-myto.cz

tel.: sekretariát 465 461 950, pokladna 465 461 952

Šemberův dům

krátkodobé výstavy, stálá expozice Vysoké Mýto světové, expozice Stratílek A.V. Šembery čp. 125. Otevřeno: úterý - neděle 9 - 12 a 13 - 17 hodin

Muzeum českého karosářství

Náměstí Přemysla Otakara II., čp. 96. Otevřeno: pondělí - neděle 9 - 17 hodin

Barokní areál ve Vraclavi

Vraclav čp. 5. Otevřeno červen, září o víkendech;
červenec, srpen úterý - neděle 9 - 12 a 13 - 17 hodin.

Organizace zřizovaná
Pardubickým krajem